

A MŰSZAKI SZAKMA NAGYJAI I.

Sorozatunkban olyan szakembereket kívánunk bemutatni, akik elévülhetetlen érdemeket szereztek a műszaki szakma fejlesztésében, kutatásában, akikre joggal büszkék lehetünk. Kérjük olvasóinkat, hogy vegyenek részt nagy elődeink felkutatásában, emlékük méltó megörökítésében. (L.L.)

KÖSZEGHI-MARTONY KÁROLY*

(1783.márc.23. Sopron - 1848.júl.21. Brünn)

A sűrített levegős légzőkészülék megalkotója, a földnyomáskutatók egyike, a tábori főzőedény feltalálója. A bécsi hadmérnöki iskolán végzett, és az osztrák-magyar hadseregben hadmérnöként szolgált. Fiatalon részt vett a Földvár-Ercsi melletti sáncművek építésében, később a franzenfesti vár építését irányította. Ekkor kezdett földnyomáskutatásokkal foglalkozni, és modellkísérleteket végezni. A bécsi Schotten Bastion tervezésekor már az ezeken alapuló számításait alkalmazta. Az 1830-ban bemutatott "életmentő készüléke" eredményesen oldotta meg a veszély nélküli behatolás problémáját a fojtó levegővel teli üregekbe. Erre azért volt szükség, mert az akkori szokásos hadviselésben, a várostromoknál a támadás és a védelem céljaira egyaránt hadiaknákat készítettek és mindkét fél részéről fontos cél volt, hogy a füsttel teli aknába minél gyorsabban behatoljanak. A korai behatolás gyakran halálos kimenetelű volt a robbantás során keletkezett mérges gázok miatt. Ennek megakadályozására fejlesztette ki készülékét. Ez egy palackból és egy sisakból állt. Elsőként alkalmazott fémpalackot, és abban összesűrített levegővel már

* A Hadtudományi Lexikon alapján, I.kötet (Magyar Hadtudományi Társaság, Budapest, 1995. 734.p. ISBN 963 04 5227 8)

30 percnyi benttartózkodást ért el. A kecskebőről készült sisak és a "szemüveg" pedig megfelelő látást és használhatóságot eredményezett. Készülékének megoldási módjait később - a tűzoltók, a könnyűbúvárok és a békaemberek felszereléseinél - továbbfejlesztették.

----- *** -----

MIHALIK JÁNOS*

(1818.dec.28. Arad - 1892.márc.28. Budapest)

Vízépítő és erődítési mérnök. Hadmérnöki tanulmányokat folytatott, fel is avatták hadnaggyá, de Széchenyi tanácsára polgári pályára lépett és megismerkedett az itáliai vízépítéssel. 1848 nyaratól erődítési mérnök a déli hadseregnél honvéd századosi rangban. Az erődítési munkálatokat Tokajban, Komáromban, Nagyváradon vezette. Mérnökkari őrnagy, majd alvezredes. A világosi fegyverletételt súlyos tífuszban élte át, így nem tudták ellene lefolytatni az eljárást. Azzal a feltétellel kapott kegyelmet, hogy katonai feladatként befejezi a "bezdáni zsilip" építését. A munkálatokat 1854-ben megelégedésre fejezte be, és ezért 1856-ban a Ferenc József-rend lovagkeresztjét kapta. A bezdáni volt az a vízi betonépítmény, amely az ő eljárása alapján nemcsak Magyarországon, hanem egész Európában elsőként készült el. Hollandiai tapasztalatai alapján magánvállalkozásban megkezdte a klinkertégla magyarországi gyártását. 1862-ben megbízták a Lajta folyó szabályozásával, ezt a hivatalos árajánlat egyharmadának megfelelő költséggel kivitelezte. A kiegyezés után alig hogy miniszteri tanácsossá nevezték ki és megbízták a Duna szabályozásával, 1871-ben indoklás nélkül nyugdíjazták. 1882-ben rehabilitálni akarták, ezt azonban idős korára hivatkozva nem fogadta el.

* A Hadtudományi Lexikon alapján, II.kötet (Magyar Hadtudományi Társaság, Budapest, 1995. 924.p. ISBN 963 04 5228 6